

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

SSN Krzysztof Wesołowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 25 czerwca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 18 lutego 2022 r., V ACa 247/21,
w sprawie z powództwa J. S. i K. S.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz J. S. i K. S.
po 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

M.L.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk Joanna Misztal-Konecka Krzysztof Wesołowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 grudnia 2020 roku Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że

umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „[...]” waloryzowany kursem CHF, zawarta między powodami J. S. i K. S. a poprzednikiem prawnym pozwanego - Bank spółką akcyjną w W. jest nieważna (pkt I), w pozostałym zakresie oddalił powództwo (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt III i IV).

Apelacje wnieśli powodowie, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w punkcie drugim i czwartym, a także pozwany, który zaskarżył ten wyrok w punkcie pierwszym i trzecim.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 18 lutego 2022 r. oddalił apelację pozwanego oraz uchylił punkt drugi, trzeci i czwarty zaskarżonego wyroku i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji uznał apelację pozwanego za bezzasadną, zaś apelację powodów za zasługującą na uwzględnienie w zakresie prowadzącym do uchylenia zaskarżonego wyroku w części z powodu nierozpoznania istoty sprawy.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy. Za prawidłowe uznał ustalenie, że pozwany przy kontraktowaniu wykorzystywał pewien schemat opracowany przez siebie i mający ogólne zastosowanie. Sąd drugiej instancji podkreślił, że sam fakt, iż istniał wybór między stworzonymi przez pozwanego gotowymi produktami nie może być uznany za dowód na indywidualne uzgodnienie postanowień umowy kredytu indeksowanego. Powodowie nie zostali poinformowani o możliwości negocjacji i takowe nie były z nimi prowadzone. Indywidualne uzgodnienie postanowienia oznacza zaś rzeczywisty i aktywny wpływ konsumenta na daną część umowy, a nie tylko bierną akceptację typowego, standardowego wzorca umowy kredytu indeksowanego, przygotowanego w całości przez pozwanego.

Odnosnie do informacji udzielonych powodom, Sąd Apelacyjny uznał, że bank posłużył się gotowymi formularzami, których przekaz informacyjny został sformułowany w sposób ogólny, bez opisu treści udzielonych wyjaśnień, czy też towarzyszących symulacji modelowych.

Sąd Apelacyjny przywołał szereg wyroków TSUE i Sądu Najwyższego, w których sformułowane zostały szczegółowe obowiązki informacyjne spoczywające na banku. Dokonując oceny zachowania pozwanego, Sąd ten doszedł do wniosku,

że nie dopełnił on określonych w orzecznictwie obowiązków względem powodów, wobec czego uniemożliwił im oszacowanie konsekwencji ekonomicznych przyjętych zobowiązań. Odebrano od powodów jedynie oświadczenia, że są świadomi zmiany kursu CHF, które to oświadczenia odpowiadają jedynie formalnemu pouczeniu i nie spełniają kryteriów wynikających z dyrektywy 93/13. Ani z umowy, ani z regulaminu nie wynikała informacja, że kredytobiorcy biorą na siebie nieograniczone ryzyko kursowe. Zdaniem Sądu odwoławczego, bank winien był przedstawić powodom przede wszystkim prognozy na przyszłość i informacje co do tego, jak bardzo może wzrosnąć kurs CHF w okresie kredytowania, i jak duże jest ryzyko wzrostu kursu waluty. Winien był uświadomić im, że ponoszą ryzyko niczym nieograniczone, które może nie tylko pochłonąć ewentualną korzyść z niższego oprocentowania, ale narazić ich na znacznie wyższe koszty obsługi kredytu. Bank tymczasem nie przekazał powodom nawet podstawowych informacji, w szczególności nie wskazał, przy jakim kursie CHF koszty kredytu indeksowanego zrównają się z kosztami, jakie powodowie musieliby ponieść przy kredycie złotowym o takiej samej wysokości. Nie uświadomiono powodów, jak może zachować się kurs CHF w razie wystąpienia sytuacji kryzysowych na świecie lub pogorszenia koniunktury gospodarczej w Polsce.

Zdaniem Sądu drugiej instancji pozwany nie może w sporze z konsumentami zasłaniać się stanowiskiem Komisji Nadzoru Finansowego i rekomendacją S. Rekomendacja taka nie jest źródłem prawa ani nie ma wpływu na wykładnię przepisów dyrektywy 93/13. Nie stała też ona na przeszkodzie temu, aby pozwany bank należycie informował klientów o ryzyku walutowym, nie ograniczała go bowiem ani w uprawnieniach, ani w obowiązkach wynikających z przepisów prawa.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny przyjął, że bank, jako instytucja profesjonalnie trudniąca się udzielaniem kredytów, był w stanie oszacować ryzyko związane z udzieleniem kredytu indeksowanego oraz zminimalizować, a nawet wykluczyć ryzyko po swojej stronie. Zatajenie przed powodami, że wzrost kursu niweczy korzyści wynikająca z tej postaci kredytu naraziło ich na ponoszenie kosztów kredytowania znacznie wyższych od tych, którymi bank kusił na etapie zawierania umowy. Musi to być ocenione jako działanie nielojalne wobec konsumenta.

W konsekwencji Sąd drugiej instancji doszedł do przekonania, że na skutek

tego, iż pozwany nie dopełnił spoczywających na nim obowiązków względem powodów, uniemożliwił im podjęcie świadomej, rozważnej decyzji. Nie zostali oni bowiem poinformowani, że ponoszą nieograniczone ryzyko kursowe, co może mieć znaczenie w przypadku dewaluacji waluty, w której otrzymują wynagrodzenie.

Dokonując oceny klauzul przeliczeniowych z perspektywy art. 385¹ k.c., Sąd Apelacyjny, po przeprowadzeniu analizy orzecznictwa TSUE i Sądu Najwyższego, stwierdził, co następuje:

- ważność umowy kredytu należy oceniać według stanu na dzień jej zawarcia; dla oceny, czy prawa i obowiązki stron umowy zostały określone z uwzględnieniem równowagi kontraktowej bez znaczenia pozostaje sposób wykonywania umowy; abuzywność postanowienia umownego ocenia się przez pryzmat uprawnień, jakie przyznał sobie przedsiębiorca w kwestionowanym postanowieniu, a nie przez analizę, czy i jak następnie wykorzystywał przyznane sobie uprawnienie;
- treść klauzuli umowy kredytu ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę; takiej możliwości nie zapewniono powodowi;
- klauzule dotyczące ryzyka wymiany, do których zalicza także sposób ustalania kursu wymiany, stanowią klauzule określające główny przedmiot umowy kredytu zarówno denominowanego, jak i indeksowanego;
- nie jest możliwe odrywanie klauzuli ryzyka walutowego, wyrażonej czy to przez indeksację czy też denominację, od mechanizmu przeliczania waluty krajowej na walutę obcą;
- należy zakwestionować taką konstrukcję umowy, która potencjalnie daje jednej ze stron prawo do nadużyć, nawet jeżeli nie doszło do wykorzystania przewagi kontraktowej przez określanie kursów waluty obcej w sposób odbiegający od kursu rynkowego;
- postanowienia umowy lub wzorca, ustalone jednostronnie przez bank i przyznające mu uprawnienie do jednostronnego, samodzielnego ustalania kursu kupna

i sprzedaży CHF w stosunku do złotego bez wskazania reguł kształtowania tego kursu stanowią postanowienia naruszające dobre obyczaje, bowiem godzą one w istotę równowagi kontraktowej stron;

- odwołanie do kursów walut zawartych w tabeli kursów banku oznacza naruszenie równorzędności stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego; oceny tej nie zmienia okoliczność, że kurs banku ustalany był zgodnie z utrwaloną i powszechną praktyką bankową oraz podlegał ograniczeniom rynkowym;

- artykuł 111 pr. bank nie legalizuje spornych postanowień, gdyż nie rozstrzyga tego, jak kursy te mają być obliczane.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w sprawie miało zatem miejsce narzucenie klauzuli walutowej konsumentom oraz rażące naruszenie ich interesów przez brak informacji o ryzyku kursowym, pozwalającej na świadome podjęcie decyzji co do wyboru oferty banku, a w konsekwencji - narażenie konsumentów na nieprzewidywalne i nieograniczone ryzyko kursowe, skutkujące wzrostem ich zobowiązania, mimo wykonywania umowy zgodnie z jej treścią przy jednoczesnym zdjęciu tego ryzyka z będącego profesjonalistą na rynku finansowym kontrahenta. W ocenie Sądu odwoławczego, trudno także uznać, że indeksowanie kredytu złotowego do waluty, która zmienia kurs w oderwaniu od realnego stanu polskiej gospodarki, spełnia funkcje, jakim ma służyć waloryzacja umowna, polegające na dostosowaniu wartości świadczenia do zmian w sile nabywczej pieniądza i urealnieniu wartości świadczenia w umowach długoterminowych. Było to zatem instrumentalne użycie indeksacji, które nie zasługuje na ochronę.

Sąd Apelacyjny doszedł też do wniosku, że sporna umowa kredytu jest nieważna w wyniku bezskuteczności postanowień określających główny przedmiot umowy. W konsekwencji bezskuteczności tych postanowień w umowie brak minimalnego porozumienia. Umowa nie może istnieć po usunięciu z niej niedozwolonych postanowień umownych. Nie jest możliwe utrzymanie kontraktu po wyłączeniu już samej klauzuli ryzyka walutowego. Prowadziłoby to do niedopuszczalnego przekształcenia umowy kredytu walutowego w inny rodzaj kredytu, niezgodnie z wolą obu stron wyrażoną w dacie zawarcia umowy. Wyrażenie przez powodów braku woli utrzymania umowy z postanowieniami abuzywnymi

oznacza upadek umowy, tj. umowa kredytu jako nieważna (bezskuteczna) *ex lege* nie wiąże stron ze skutkiem *ex tunc*. Sąd Apelacyjny odebrał od powodów świadomą, wyraźną i swobodną zgodę na skorzystanie z tak rozumianej ochrony po pouczeniu o jej skutkach zgodnie z wytycznymi zawartymi w uchwale Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21.

Sąd drugiej instancji uznał tym samym, że nie ma możliwości podstawienia innych rozwiązań w miejsce postanowień uznanych za abuzywne. Odwołanie się do art. 358 k.c. nie usuwałoby z umowy postanowień abuzywnych, te bowiem nie odnoszą się wyłącznie do zasad ustalania przez bank kursu CHF i zagadnienia spreadu, lecz do kwestii zasadniczej - ryzyka walutowego wiążącego się z samym faktem związania konsumenta kredytem walutowym. Takiego ryzyka w oczywisty sposób nie niweluje art. 358 § 2 k.c., który nie tylko nie obowiązywał w czasie zawierania spornej umowy w wersji znowelizowanej ustawą z dnia 23 października 2008 r., a także nie został przez ustawodawcę przewidziany jako przepis mogący zastąpić bezskuteczne postanowienia umów zawieranych przez profesjonalistów z konsumentami, lecz dotyczy samej możliwości wykonania ważnie zawartej umowy przez spełnienie świadczenia w walucie polskiej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego z tych samych względów nie jest możliwe zastosowanie w miejsce postanowień abuzywnych m.in. art. 24 i 32 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim, jako mających charakter ogólny, których *ratio legis* nie jest zastępowanie luk w umowie wywołanych wyeliminowaniem z niej postanowień niedozwolonych. Przepisem uzupełniającym lukę nie jest także art. 41 ustawy z dnia 22 sierpnia 1936 r. - Prawo wekslowe z racji na zawężenie jego stosowania do zobowiązań wekslowych.

Powołując się na stanowisko TSUE (wyroki z 3 października 2019 r., Dziubak, C-260/18, pkt 62 i z 18 listopada 2021 roku, C-212/20 pkt 73) Sąd Apelacyjny wykluczył też uzupełnienie umowy w oparciu o istnienie ustalonego zwyczaju przewidującego stosownie średniego kursu NBP.

Sąd Apelacyjny wykluczył także przekształcenie umowy w umowę o kredyt złotowy z pozostawieniem oprocentowania według stawek LIBOR plus marża. Usunięcie klauzul przeliczeniowych i uznanie kredytu za typowo złotowy skutkowałoby zanikiem ryzyka kursowego, prowadząc do istotnego przekształcenia

stosunku umownego.

Sąd drugiej instancji stwierdził także, że działania sądu w razie stwierdzenia klauzuli abuzywniej mają mieć charakter sankcyjny, co oznacza osiągnięcie swoistego skutku zniechęcającego profesjonalnych kontrahentów, zawierających umowy z konsumentami do przewidywania w umowach nieuczciwych postanowień. Skutek ten nie mógłby zostać osiągnięty, gdyby umowa mogła zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy przez wprowadzenie do umowy warunków uczciwych. Kontrahent konsumenta niczym by nie ryzykował, narzucając nieuczciwe postanowienia umowne.

W ocenie Sądu drugiej instancji bezskuteczne jest też powoływanie się przez pozwanego na przepisy ustawy tzw. antyspreadowej, które weszły do porządku prawnego już po zawarciu umowy kredytu. Ponadto art. 4 tej ustawy zawiera jedynie mechanizm wyeliminowania spreadów i nie wpływa na ocenę abuzywności zapisów umownych. Wspomniana w zdaniu drugim tego przepisu zmiana umowy kredytu mogłaby wywoływać skutek sanujący tylko wtedy, gdyby stanowiła wyraz następczej świadomej, wyraźnej i wolnej rezygnacji kredytobiorcy - konsumenta z powoływania się na abuzywność postanowienia (ewentualnie także nieważność umowy) i zgody na jego zastąpienie (*ex tunc* lub *pro futuro*) postanowieniem dozwolonym. Tymczasem powodowie nie sanowali abuzywnych zapisów umowy.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiódł pozwany, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 385¹ § 1 w zw. z art. 58 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zarówno klauzule waloryzacyjne, jak i klauzule przeliczeniowe stanowią główne świadczenia stron, a zatem ich abuzywność została uznana za uniemożliwiającą utrzymanie umowy w mocy;

- art. 385¹ § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na tym, że Sąd *meriti* nieprawidłowo ustalił treść przesłanki jednoznaczności w ten sposób, że uznał, iż adekwatność informacji przekazanych przy zawieraniu umowy podlega ocenie *ex post*, tj. przy uwzględnieniu wiedzy z chwili obecnej;

- art. 385¹ § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na tym, że Sąd *meriti* nieprawidłowo ustalił, że zarówno klauzule waloryzacyjne, jak i klauzule przeliczeniowe w sposób rażąco naruszają interesy powodów;

- art. 385² k.c. przez błędne przyjęcie, że okoliczność rażącego naruszenia interesów bada się na moment zawarcia umowy;

- art. 385¹ § 1, art. 385² k.c. oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że postanowienia umowy odnoszące się do ryzyka walutowego oraz spreadu walutowego są bezskuteczne z uwagi na ich abuzywność;

- art. 58 § 1 w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że umowa kredytu jest w całości bezwzględnie nieważna z mocy prawa w związku z uznaniem niektórych postanowień umowy za niedozwolone zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c., podczas gdy art. 385¹ § 2 k.c. wprost stanowi, że strony są związane umową w pozostałym zakresie;

- art. 358 § 2 k.c. w zw. z motywem 13. dyrektywy 93/13 przez ich niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji zanegowanie możliwości wykonania zobowiązania powodów przez zastosowanie kursu średniego NBP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna w świetle wypracowanego w orzecznictwie i zasadniczo jednolitego stanowiska zajętego w analogicznych sprawach przez Sąd Najwyższy nie może być uznana za zasadną. Na wstępie zauważyć należy, że w okresie pomiędzy wydaniem zaskarżonego wyroku a rozpatrzeniem skargi kasacyjnej nastąpił dalszy rozwój orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym potwierdzony został – w kwestiach objętych skargą kasacyjną – kierunek uwzględniony przy rozstrzyganiu sprawy przez Sąd Apelacyjny (zob. m.in. wyroki SN; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45; z 26 maja 2022 r., II CSKP 19/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 47; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 51; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 54; z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1016/22; z 18 maja 2023 r., II CSKP 1164/22; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1753/22; z 12 grudnia 2023 r., II CSKP 1549/22; z 20 grudnia 2023 r., II CSKP 1888/22; z 24 czerwca 2025 r., II CSKP 941/24;

uchwałę z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 109). Przede wszystkim jednak została wydana uchwała całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, wiążąca wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 88 u.SN).

Skarżący w swoich kolejno sformułowanych zarzutach stara się wykazać, że zawarta umowa kredytu nie zawierała postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a jeżeli nawet zawierała takie postanowienia, to możliwe było jej utrzymanie w mocy.

Stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień umownych pozostawiających możliwość ustalania kursu CHF, a w konsekwencji wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej ze stron, jest jednolicie przyjmowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Takie uregulowanie umowne uznawane jest za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 30 maja 2023 r., II CSKP 1536/22; z 22 czerwca 2023 r., II CSKP 1484/22; z 23 czerwca 2023 r., II CSKP 1464/22, i z 12 grudnia 2023 r., II CSKP 1549/22).

Wbrew wywodom zawartym w skardze nie jest możliwe podzielenie zawartych w umowie klauzul na dozwolone klauzule ryzyka walutowego oraz niedozwolone klauzule spreadowe, gdyż podział taki byłby sztucznym zabiegiem intelektualnym, niemającym odzwierciedlenia w umowie i innych dokumentach kształtujących treść stosunku prawnego stron. W konsekwencji prowadziłby on do rezultatu, w którym sąd tworzyłby na nowo treść umowy między stronami, co jest oczywiście niedopuszczalne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18 sierpnia 2022 r., II CSKP 387/22). Obie te klauzule kształtują mechanizm przeliczeniowy i słusznie Sąd Apelacyjny wskazał na ich ścisłe powiązanie.

Nie budzi najmniejszych wątpliwości konstatacja Sądu Apelacyjnego o braku indywidualnego uzgodnienia zakwestionowanych postanowień przeliczeniowych, oparta zresztą o niezmienione od dnia wydania zaskarżonego wyroku stanowisko Sądu Najwyższego i TSUE. Słusznie też Sąd Apelacyjny zauważył, że problemem

nie jest sam mechanizm przeliczania, lecz brak jednoznacznych kryteriów jego stosowania przez bank przy jednoczesnym przerzuceniu nieograniczonego ryzyka zmiany kursu na konsumenta.

Prawidłowo też Sąd drugiej instancji przyjął, że postanowienie o odesłaniu do tabeli kursowej banku dotyczy głównego świadczenia stron, jak również – przy ocenie tego postanowienia pod kątem jego niejednoznaczności warunkującej ocenę na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. – że kryterium to odnosi się nie tylko do tekstu warunku, lecz także mechanizmu jego działania. Aby odesłanie było dozwolone, w umowie musiałyby zostać zawarte szczegółowe zasady ustalania kursu, tak aby kredytobiorca sam mógł obliczyć ten kurs w danej chwili. W sprawie, w której wniesiona została skarga kasacyjna, sytuacja taka nie miała miejsca.

Jeśli chodzi o postulowaną przez skarżącego możliwość utrzymania umowy kredytu w mocy, pomimo stwierdzenia w niej niedozwolonych klauzul przeliczeniowych, to w uchwale całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, Sąd Najwyższy stwierdził, że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (pkt 1). W razie zaś niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie (pkt 2).

Sąd Najwyższy konsekwentnie też przyjmuje, że wejście w życie ustawy antyspreadowej, którą w art. 69 pr. bank. dodano ustęp 3, nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień umów kredytu zawartych wcześniej oraz konsekwencji prawnych wynikających z tej oceny (zob. m.in. wyroki SN: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 26 kwietnia 2022 r., II CSKP 550/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22; z 10 marca 2023 r., II CSKP 1017/22; z 6 czerwca 2023 r., II CSKP 1159/22, i z 8 listopada 2023 r., II CSKP 1530/22; postanowienia SN: z 28 listopada 2022 r., I CSK 934/22; z 31 sierpnia 2023 r., I CSK 4401/22; z 6 października 2023 r., I CSK 927/23, i z 31 października 2023 r., I CSK 4607/22). Jest to konsekwencją

stanowiska, że oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone, dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwałę SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2) i od tego momentu klauzule abuzywne nie są wiążące dla konsumenta, chyba że konsument wyrazi świadomą wolę na objęcie go takim postanowieniem umownym. Skutek niezwiązania klauzulą abuzywną *ex tunc* oznacza, że zdarzenia o charakterze następczym w stosunku do daty zawarcia umowy zawierającej taką klauzulę pozostają bez znaczenia dla niewiążącego charakteru niedozwolonych postanowień umownych.

Kurs walut obcych ogłaszany przez bank na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 4 pr. bank. wiąże klientów banku przy dokonywaniu z bankiem czynności prawnych w okresie od ogłoszenia kursu do ogłoszenia nowego kursu. Istotne jest tu jednak to, że nie można umową zbindować konsumenta kursami, które dopiero zostaną ogłoszone, a orzecznictwo jednolicie uznaje takie zbindowanie przyszłym kursem za niedozwolone.

Z powodów wyżej wyrażonych Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

M.L.

[r.g.]

Agnieszka Jurkowska-Chocyk Joanna Misztal-Konecka Krzysztof Wesołowski